

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»

ПІВДЕННИЙ РЕГІОНАЛЬНИЙ ЦЕНТР
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ПРАВОВИХ НАУК УКРАЇНИ

КАФЕДРА МІЖНАРОДНОГО ТА ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА

«ПРАВА ЛЮДИНИ В ПЕРІОД ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ»

Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції
(м. Одеса, 31 жовтня 2025 року)

*Друкується за наказом ректора Національного університету
«Одеська юридична академія» О. В. Тодошчака
(наказ № 3110-44 від 02.10.2025 р.)*

Відповідальний редактор – проректор з наукової роботи Національного університету «Одеська юридична академія», доктор юридичних наук, професор, професор кафедри міжнародного та європейського права, Заслужений юрист України **Аракелян Мінас Рамзесович**

Заступник відповідального редактора – завідувач кафедри Філософії права Юридичного факультету Близькосхідного університету (Кіпр), член-кореспондент Міжнародної академії порівняльного права **Дамірлі Мехман Алишах огли**

Заступник відповідального редактора – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія» **Бехруз Хашматулла Набієвич**

Укладачі:

Бехруз Хашматулла Набієвич – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія»;

Мануїлова Катерина Вікторівна – кандидатка юридичних наук, доцентка, доцентка кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія»;

Грушко Мальвіна Валеріївна – кандидатка юридичних наук, доцентка, доцентка кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія»;

Войтович Павло Петрович – PhD в галузі права, доцент кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія».

Матеріали видано в авторській редакції. Повну відповідальність за достовірність та якість поданого матеріалу несуть учасники конференції, їх наукові керівники, які рекомендували матеріали до друку.

Адреса редколегії:

Національний університет «Одеська юридична академія», кафедра міжнародного та європейського права, м. Одеса, 65009, вул. Фонтанська дорога, 23.
Тел. +38(048)719 8685.

«Права людини в період збройних конфліктів»: Міжнародна науково-практична конференція, присвячується Міжнародному дню прав людини, який відзначається міжнародною спільнотою 10 грудня. **31 жовтня 2025 р., м. Одеса: збірник матеріалів конференції. Одеса. 2025. 219 с.**

© НУ «Одеська юридична академія», 2025
© Кафедра міжнародного та європейського права НУ «ОЮА»

Линник Тетяна Василівна
кандидатка юридичних наук, доцентка кафедри
конституційного права та теоретико-правових дисциплін
Білоцерківського національного аграрного університету

МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ПРАВ ЛЮДИНИ ТА ЇХ СПІВВІДНОШЕННЯ ІЗ НАЦІОНАЛЬНИМ ЗАКОНОДАВСТВОМ

У тезах висвітлено основні підходи до визначення міжнародних стандартів прав людини, розкрито їх правову природу, джерела та механізми імплементації в національну правову систему України. Особливу увагу приділено співвідношенню норм міжнародного та національного права, проблемам практичної реалізації міжнародних зобов'язань держави у сфері прав людини та ролі судової практики, зокрема Європейського суду з прав людини, у забезпеченні їх дотримання.

Забезпечення прав людини є ключовим орієнтиром у розвитку сучасної державності. Після Другої світової війни у світовому правовому просторі сформувалася система міжнародних стандартів прав людини, що ґрунтується на загальновизнаних цінностях свободи, рівності, справедливості та людської гідності [1].

До фундаментальних міжнародних актів належать Загальна декларація прав людини (1948 р.), Міжнародний пакт про громадянські і політичні права (1966 р.) та Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права (1966 р.). У регіональному вимірі ключову роль відіграє Європейська конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (1950 р.), а також практика Європейського суду з прав людини (ЄСПЛ), що деталізує зміст конвенційних положень і створює прецедентне право для держав-учасниць [2].

В Україні основні засади інтеграції міжнародних стандартів у національну правову систему закріплені в Конституції України, зокрема в статті 9, де визначено, що чинні міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, є частиною національного законодавства [3]. Це означає, що норми міжнародного права підлягають безпосередньому застосуванню судами та іншими органами державної влади. На практиці, однак, імплементація міжнародних стандартів стикається з низкою проблем. По-перше, українські суди не завжди послідовно застосовують положення міжнародних договорів і рішень ЄСПЛ, що свідчить про недостатню правову культуру правозастосування. По-друге, не всі норми міжнародних актів можуть бути безпосередньо реалізовані без розроблення внутрішніх механізмів їх виконання [4].

Важливим аспектом є роль Європейського суду з прав людини, рішення якого є обов'язковими для України. Їх виконання сприяє вдосконаленню національної судової практики та законодавства. Зокрема, після винесення рішення у справі «Іванов проти України» (2009) держава була зобов'язана вжити заходів для вирішення системної проблеми невиконання судових рішень [5].

Процес гармонізації українського законодавства з міжнародними стандартами є складним і довготривалим. Його ефективність залежить не лише від політичної волі держави, а й від рівня правової обізнаності суспільства, підготовки суддівського корпусу та розвитку правозахисних інституцій. У цьому контексті важливим є також врахування принципів, закріплених у Хартії основних прав Європейського Союзу (2000 р.), з огляду на євроінтеграційний курс України.

Отже, міжнародні стандарти прав людини є невід'ємною складовою національної правової системи. Їх ефективне застосування вимагає поєднання законодавчих,

інституційних та освітніх заходів, спрямованих на зміцнення верховенства права та гарантування прав і свобод людини в Україні. Імплементация міжнародних стандартів прав людини у національне законодавство є важливою умовою демократичного розвитку держави. В Україні сформовано необхідну конституційну основу для такого процесу, однак залишається потреба у вдосконаленні механізмів реалізації міжнародних зобов'язань. Послідовне врахування практики ЄСПЛ, підвищення професійної підготовки правників і розвиток правосвідомості громадян сприятимуть реальному забезпеченню прав і свобод людини.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Буткевич В. Г. *Міжнародне право прав людини*. – К.:Либідь, 2012. – 384 с.
2. Council of Europe. *European Convention on Human Rights*. Strasbourg, 1950.
3. Конституція України: Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
4. Рабінович П. М. *Права людини і громадянина в Україні: навч. посіб.* – Львів: Світ, 2019. – 256 с.
5. Європейський суд з прав людини. *Рішення у справі «Іванов проти України» (Ivanov v. Ukraine, no. 40450/04)*. – Страсбург, 15 жовтня 2009 р.
6. Хартія основних прав Європейського Союзу (2000/С 364/01) // Офіційний вісник ЄС. – 18.12.2000.

Ключові слова: права людини, міжнародні стандарти, імплементация, національне законодавство, ЄСПЛ, верховенство права, міжнародні договори, гармонізація законодавства, прецедентна практика.

Key words: human rights, international standards, implementation, national legislation, ECHR, rule of law, international treaties, legislative harmonization, case-law.

Федорова Тетяна Сергіївна

кандидатка юридичних наук, доцентка, доцентка кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія»

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВЕ СПІВРОБІТНИЦТВО У ПРОТИДІЇ ЕКОНОМІЧНІЙ ЗЛОЧИННОСТІ

Глобалізаційні та інтеграційні процеси ХХІ століття сприяли розвитку міжнародного економічного співробітництва, водночас створивши нові виклики для фінансової та правової безпеки держав. Одним із найбільш небезпечних проявів транснаціональної злочинності є економічні злочини, які руйнують фінансову стабільність, підривають довіру до інституцій та створюють загрозу міжнародному правопорядку.

Як зазначає Є. Зозуля у своїй праці «Нормативно-правове регулювання міжнародного співробітництва органів Національної поліції України. Українська поліцейстика», ефективна протидія економічній злочинності можлива лише за умов системного міжнародного співробітництва правоохоронних органів держав [7]. Як підкреслює Д. Грицишин, прозорість кордонів і глобальна мобільність капіталів сприяють формуванню транснаціональних злочинних мереж, тому необхідне поєднання національних і міжнародних правових механізмів реагування. Таким чином, сучасна наукова думка

ТКАЧЕНКО О.В.

Універсальна сингулярність прав людини: пролегомени концептуалізації в філософії правового порівняння.....150

МЕЖЕВСЬКА Л.В.

Припинення трудового договору в умовах воєнного стану: сучасні виклики та правові гарантії.....152

ПОЛІТОВА А.С.

Імплементация норм міжнародного права щодо захисту права на статеву свободу та статеву недоторканість у Кримінальний кодекс України: окремі аспекти.....153

ЛИННИК Т.В.

Міжнародні стандарти прав людини та їх співвідношення із національним законодавством.....156

ФЕДОРОВА Т.С.

Міжнародно-правове співробітництво у протидії економічній злочинності.....157

ЦИБУЛЬСЬКА О.Ю.

Щодо питання правозастосовування частини третьої статті 75 закону України «Про міжнародне приватне право».....160

КІТ Т.Б.

Вплив практики Європейського суду з прав людини на розвиток цивільного права України.....161

Секція № 8

Захист прав людини в сучасних кризових ситуація

АНДРЕЙЧЕНКО С.С.

In absentia як інструмент міжнародного правосуддя.....165

КАЛАШЛІНСЬКА М.В.

Роль міст у захисті прав людини в кризових умовах: досвід Любліна.....167

NEDELEA M.-O.

Justice Robert H. Jackson and the american vision of international criminal law at Nuremberg.....170

КІБЛИК Д.В., ОВСЯНІКОВА Т.О.

Торгівля людьми як наслідок воєнних злочинів: виклики для системи захисту прав людини в Україні.....171

БСЛОГУБОВА О. О.

Виклики до фундаментальних прав людини в епоху цифровізації173

КУЗЬ Ю. С.

Смерть міжнародного публічного права.....174

ГАЛАТ В.І.

Право продавця на усунення порушення у контексті поняття істотного порушення за Віденською конвенцією 1980 року.....178

КОВАЛЬЧУК А.Т.

Критерії визначення критичної енергетичної інфраструктури як військової цілі.....180